

ческие признаки. Генезис / Д. В. Винницкий. – М.: Норма, 2002. – 186 с.

6. Финансовое право: Учебник / О. Н. Горбунова, Е. Ю. Грачёва и др. / Отв. ред. Е. Ю. Грачёва, Г. П. Толстопятенко. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект. – 2003. – 304 с.

7. Податковий кодекс України станом на 5 лютого 2015 р. – Харків: Право, 2015.

8. Катасонов В. Ю. История и идеология «денежной цивилизации» / В. Ю. Катасонов. – М.: Институт русской цивилизации, 2013. – 1075 с.

9. Ефимов В. А. Экономическая азбука. – Х.: С.А.М. – 2013. – 95 с.

10. У истоков финансового права / Под ред. А. Н. Козырина, А. А. Ялбулганова. – М.: Статут, 1998. – 432 с.

УДК 342.95:351

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК АДМІНІСТРУВАННЯ РОБОТИ З КАДРАМИ В ОРГАНАХ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ

Петрова А.О., здобувач

кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Стаття присвячена дослідженню загальнотеоретичних питань щодо розкриття історико-правового становлення адміністрування роботи з кадрами в органах прокуратури України. У роботі виокремлені особливості роботи з кадрами на кожному окремому етапі історичного розвитку української держави.

Ключові слова: адміністрування, прокуратура, органи прокуратури, інститут прокуратури, державна служба, кадрова робота, історико-правові умови.

Статья посвящена исследованию общетеоретических аспектов относительно раскрытия вопросов историко-правового становления администрирования работы с кадрами в органах прокуратуры Украины. В работе выделены особенности работы с кадрами на каждом отдельном этапе исторического развития украинского государства.

Ключевые слова: администрирование, прокуратура, органы прокуратуры, институт прокуратуры, государственная служба, кадровая работа, историко-правовые условия.

Petrova A.O. ECOMING AND DEVELOPMENT OF ADMINISTRATION OF WORK WITH CADRES IN THE ORGANS OF PROSECUTOR OF UKRAINE

The article is devoted to research of general theoretic questions in relation to opening of the historical legal becoming of administration of work with cadres in the organs of prosecutor of Ukraine. In-process the selected features of work with cadres on every separate stage of historical development of the Ukrainian state.

Key words: administration, office of prosecutor, organs of prosecutor, institute of prosecutor, state service, cadre's work, historical legal terms.

Як відомо, будь-яке наукове дослідження неможливе без аналізу його історичного розвитку. Відразу ж відзначимо, що становлення та розвиток адміністрування роботи з кадрами в органах прокуратури безпосередньо залежить як від особливостей конкретної історичної епохи, етапу розвитку української держави, так і від нормативно-правової бази, яку використовувала прокуратура на різних історичних етапах свого становлення та розвитку. Як наслідок, історико-правовий аналіз процесу адміністрування роботи з кадрами в органах прокуратури в цій статті буде здійснено залежно, по-перше, від особливостей розвитку певної історичної епохи, розвитку соціально-політичних та економічних відносин в українській державі, її державного устрою тощо; по-друге, від особливостей історико-правових періодів розвитку інституту прокуратури в Україні. Таким чином, становлення та розвиток адміністрування роботи з кадрами в органах прокуратури нерозривно пов'язані з трансформацією самої системи прокуратури як державної інституції.

Перейдемо безпосереднього до вирішення сформульованих вище завдань. Теоретико-історичні аспекти адміністрування роботи

з кадрами в органах прокуратури майже не висвітлювались у роботах науковців. Частіше за все складові досліджуваної категорії були розглянуті незалежно один від одного. Так, у працях В. Авер'янова, В. Бабкової, Б. Гаєвського, В. Гусарова, В. Лугового, М. Косюти, М. Мичка, В. Сухоноса, В. Цветкова, П. Шумського, були досліджені історико-теоретичні аспекти роботи з кадрами в органах прокуратури, наводилась диференціація науково-методологічних підходів, аргументувались положення, за якими кадрове забезпечення є проблемою комплексною, що вирішується на всіх рівнях управління [4; 6; 8; 11].

Історію розвитку адміністрування роботи з кадрами в органах прокуратури можна поділити на декілька періодів. Вважаємо, що при розв'язанні цього питання необхідно виходити з того, що прокуратура є ланкою конкретної державно-правової системи та її радикальна зміна відбувається разом із трансформацією останньої.

Взагалі періодизація функціонування прокуратури України знайшла відображення у працях таких вчених-юристів: Л. Грицаєнка, О. Михайленка, М. Мичка, М. Косюти, В. Лакізюка, О. Литвака, М. Руденка, Г. Середи,

М. Сірого, С. Стеценка, В. Сухоноса, Б. Ференца, П. Шумського, М. Якимчука та ін.

Проаналізувавши різні підходи до періодизації становлення та розвитку інституту прокуратури, вважаємо за необхідне певною мірою узагальнити погляди науковців та запропонувати власний. Так, у розвитку прокуратури України логічно виділити п'ять періодів з урахуванням історичного процесу розвитку усіх державно-правових інститутів, зокрема: 1) період зародження інституту прокуратури в козацькі часи; 2) період входження України до складу Російської імперії (1722–1917 рр.); 3) період відродження Української держави на початку ХХ ст. (1917–1922 рр.); 4) радянський період (1922–1991 рр.); 5) період новітньої Української держави (з 1991 р. по теперішній час).

Перший період запропонованої періодизації обумовлюється історичними фактами, що підтверджують становлення прокуратури на території України з утворенням Луцького трибуналу в 1578 р. Це був Вищий суд на землях України, а у 1579 р. було запроваджено й український трибунал. У цьому плані автор поділяє думку В. Лакизюка та О. Михайленка з приводу того, що найголовнішим у діяльності трибуналу є щорічне обрання депутатами трибуналу прокурора (інстигатора). Наглядачі приватних маєтків передавали прокурору відомості про позови та характер правопорушень. Прокурор наглядав за чинністю подання позовів до трибунальського суду. Посада прокурора зберігалась в Україні до ХVІІІ ст. Так, у книзі В. Свєрбігуза знаходимо, що в Українському трибуналі разом із Гетьманом, Генеральним писарем, Генеральним возним, Генеральними суддями та іншими вищими чинами засідав і прокурор [3, с. 12]. Тобто мова йде про утворення інституту «інстигаторства». Пріоритетною метою прокурорів (інстигаторів) визнавалося забезпечення законності, а пріоритетною функцією – нагляд за дотриманням законів у різних сферах, головним чином у судових інституціях. Вказані історичні події мають вагомий значення для періодизації становлення і розвитку адміністрування роботи з кадрами прокуратури в Україні, а тому, на нашу думку, заслуговують на виділення в окремий період, оскільки певною мірою вони є підґрунтям становлення вказаного інституту. Розвиток козацько-гетьманського періоду прокуратури закінчився з ліквідацією Катерини ІІ і Сенатом української автономії.

Другий період також мав значний вплив на становлення та подальший розвиток державно-правових інститутів, у тому числі прокуратури. Отже, період входження України до складу Російської імперії (1722–1917 рр.). Прокуратура створювалась як представницький орган влади імператора. Цей орган мав здійснювати від її імені та за її дорученням постійний нагляд і контроль за діями й рішеннями Урядового Сенату, інших центральних і місцевих установ. Окрім того, існували табелі про ранги, в яких прокурорам присвоєні високі класи. Тобто при створенні системи прокуратури одразу було вирішено питання про приєднання чинів прокурорам. Прокуратура створювалась, насамперед, як представництво

імператорської влади, а її основним завданням було здійснення від імені царя постійного нагляду за відповідністю законам дій та розпоряджень Сенату та інших державних органів. Структура прокуратури складалася з генерал-прокурора та прокурорів надворних судів, які наглядали за законністю на містах. До їхніх обов'язків входило постійно повідомляти генерал-прокурора про порушення законодавства в суді, надавати справки та статистичні звіти по фіскальним та іншим справам. У 1730 р. постановою Сенату створені прокурори «в губерніях». Уваги потребує розроблена в той час система покарань, передбачена для прокурорських працівників [3, с. 90].

У період царювання Катерини ІІ роль прокуратури відроджується та протягом середини та другої половини ХVІІІ ст. закріплюється та розвивається. Основною функцією прокуратури залишається прокурорський нагляд, однак діяльність у цьому напрямі була лише формальною. Більше уваги прокурори приділяли нагляду за діловодством, ніж за законністю у державі. Генерал-прокурор займав найвищу посаду в системі прокуратур та контролював дії підпорядкованих йому прокурорів. Керівником прокуратури в губерніях був губернський прокурор. У цей період проведено скорочення штатів органів прокуратури як в центрі, так і на місцях, що, у свою чергу, призвело до суттєвого послаблення прокурорського нагляду. У цілому ж прокуратура залишалась активно діючим державним органом, хоч і була зроблена спроба відновити систему фіскального нагляду з наміром начебто подолати, послабити бюрократичний формалізм з боку прокуратури. У 1802 р. було створено Міністерство юстиції, міністр юстиції одночасно став обіймати посаду Генерал-прокурора, а губернські прокуратури стали входити до складу органів юстиції на місцях. Міністром юстиції 8 вересня 1802 року видана інструкція для діяльності прокурора, в якій затверджено обов'язок прокурора повідомляти про всі незаконні рішення у губерніях Генерал-прокурора, а міністра юстиції – про незаконні розпорядження губернських установ, уперше офіційно закріплювався обов'язок нагляду за слідством. У свою чергу Маніфестом від 25 липня 1811 р. на Міністерство юстиції Російської імперії було покладено завдання управління всією системою судів і прокуратури: призначення, переміщення, звільнення всіх осіб судового відомства, установа і скасування судів, нагляд за їх діяльністю. «Чини прокурорського нагляду» повинні були призначатися з осіб «православного сповідання».

Підводячи підсумки діяльності прокуратури за перші півстоліття, необхідно підкреслити, що цілі та принципи прокурорського нагляду, закріплені законодавчо, на практиці не діяли. Прокуратура не змогла забезпечити нагляд за законністю, незважаючи на великий обсяг повноважень. Усе це відбувалось не тільки через бюрократизм, але й через відсутність єдиного нормативного акта, який регулював би діяльність прокуратури. Все це призвело до недієздатності прокуратури та вимагало докорінної реорганізації. Так, у 1862 р. Державною Думою Російської Імперії

приймаються «Основні положення про прокуратуру», де були закріплені принципи організації і діяльності прокуратури. Законом також передбачалось, що губернатори не можуть давати губернським прокурорам приписів, атестацій; у справах нагляду губернські стряпчі не можуть бути переведені з губернського міста, а повітові стряпчі не можуть бути переведені з повіту в повіт або усуватися з посади за непридатністю без дозволу Міністра юстиції за поданням губернського прокурора. Прокурори усіх рівнів призначалися на відповідні посади довічно [1, с. 18].

У роки судової реформи 1864 р. в Російській імперії знову був впроваджений західноєвропейський варіант організації прокуратури. За основу було взято французьку модель середини XIX ст., згідно з якою прокуратура була позбавлена функцій тотального нагляду, до її компетенції належали лише процесуальні функції [5, с. 22]. У цей час поширюється наглядові функції прокуратури, активізується її діяльність. Прокурори хоч і були при судах, але не були їм підконтрольні [5, с. 30]. Що стосується структури органів прокуратури, то вони складали єдину централізовану систему. Призначення округних прокурорів проводилося міністром юстиції після представництва прокурора судовій палаті. Окрім того, тепер до прокурорів висувались вимоги щодо вищої освіти, стажу роботи в судовому відомстві та політичної благонадійності.

Таким чином, судові устави значно змінили та посилили роль прокурорського нагляду. Нова прокуратура значною мірою запозичила досвід західноєвропейської теорії та практики, сприяла встановленню законності в державі.

У період перед революцією 1917 р. основні зусилля прокуратури були спрямовані на боротьбу з революційним рухом. Саме тому одним із перших нормативних актів, виданих новою владою, був Декрет від 24 листопада 1917 року «Про суд», яким прокуратура була ліквідована. Нагляд за додержанням законів було покладено на робітничо-селянські інспекції, народний комісаріат юстиції та Загальноросійську надзвичайну комісію в частині боротьби з контрреволюційним рухом. У перші роки після революції не можливо говорити про законність у державі, а отже, і про нагляд за нею. Незважаючи на існування судів, розглядом справ займалися адміністративні органи. Але в Україні були й деякі особливості. Так, Одеський Наркомюст утримався від ліквідації старого судово-прокурорського апарату. У Полтаві відразу ж після ліквідації старої прокуратури Полтавською Радою був обраний новий революційний прокурор [7, с. 53-54].

Третій період – період Української Народної Республіки. Враховуючи те, що радянська влада в Україні була встановлена не відразу після Жовтневої революції 1917 р., на її території утворювалися свої державні режими. При Генеральному Суді засновувалася прокуратура, керівництво якою повинен був здійснювати старший прокуратор, який призначався Генеральним секретарем із судових справ [3, с. 407]. Таким чином прокуратура УНР опинилася у подвійному підпорядкуванні.

З одного боку, вона діяла при Генеральному Суді, а з іншого – її регламент затверджувався Секретаріатом судових справ, і він же надавав одному з прокурорів звання старшого й доручав «провід над прокураторією». Генеральний Секретар у судових справах призначав прокурорів з покладанням на них обов'язків керівництва прокуратурою. Прокурорські посади встановлювались і в апеляційних, і окружних судах [3, с. 58]. Очолювали відповідні прокураторії старші прокуратори. Усі прокуратори призначалися Генеральним секретарем судових справ. До штату Прокураторії входили Старший прокуратор, три прокуратори, писар та помічник писаря. Прокуратура була зобов'язана у своїй діяльності керуватися нормами, що до революції регулювали діяльність прокуратури Правлячого сенату. На початку січня 1919 р. Рада народних міністрів УНР затвердила штати Вищого Суду, якими охоплювалася й прокуратура. Штати прокураторії Верховного Суду склалися зі Старшого прокуратора, семи прокурорів і одного секретаря прокурора.

Проаналізувавши наукові дослідження щодо даного історичного періоду розвитку України, можна сказати, що прокуратура України в період, що розглядається, діяла переважно як орган обвинувачення. Отже, прокуратуру УНР можна розглядати, з одного боку, як аналог того державного органу, який функціонував в Україні після судово-правової реформи в Російській імперії 1864 р., а з іншого – як державно-правовий інститут, що був складовою частиною української державності і тим самим принципово відрізнявся від свого попередника.

Четвертий період – функціонування прокуратури на території України в радянські часи. Прокуратура була створена у 1922 р. На чолі прокуратури стояв Прокурор Республіки, який одночасно був Народним Комісаром юстиції. Організаційно прокуратура входила до складу Народного Комісаріату юстиції. Призначення, переміщення і відсторонення від посади прокурорів відповідно до Положення вироблялося Прокурором Республіки.

При створенні системи прокуратури в УРСР кадрова проблема постала особливо гостро. Провідну роль у вирішенні цих питань мали відігравати партійні організації, при цьому перевага надавалася не діловим якостям та професійній підготовці, а суто класовому, партійному підходу за ідеологічними ознаками [2, с. 4]. Деякі зміни відбулись і у рівні освіти прокурорських кадрів. Ці зміни в освітньому рівні пов'язані зі скороченням долі інтелігенції серед прокурорських кадрів [13, с. 45]. Слід відзначити й те, що під час працевлаштування велика увага приділялась соціальному походженню кандидатів [3, с. 6].

У 1923 р. у Народному комісаріаті юстиції було створено губернські атестаційні комісії та розроблено «Схему атестації відповідальних робітників юстиції» [14, с. 328-329]. Атестацію проходили працівники прокуратури, суду, нотаріату, адвокатури тощо. Отже, із самого початку зрозуміло, що підхід до оцінювання працівників досить різних напрямів

юридичної діяльності був однаковий, що впливало на якості такої атестації, робило її загальною та недостатньою об'єктивною. Професійна підготовка персоналу центрального та місцевого апарату прокуратури здійснювалася за кількома напрямками. Серед них об'єктивно професійно обумовленим був тільки один – підготовка й навчання юридичних кадрів працівників органів прокуратури. Решта – ідеологічна підготовка, збереження і посилення комуністичного впливу, підвищення представництва робітників і селян і, нарешті, українізація – всі ці напрями формувались за політичними ознаками. У цих умовах було зроблено ставку на підвищення кваліфікації працівників.

Отже, у післявоєнні роки кадри органів прокуратури складали особи, яких відбирали за морально-політичними критеріями. Значно менше уваги приділялось наявності відповідної освіти чи досвіду роботи. Однак, незважаючи на це, робота з кадрами органів прокуратури мала політизований характер. Так, інструкцією «Про порядок представлення працівників до призначення на посаду та звільнення з посад, які входять до номенклатури Генерального прокурора СРСР» передбачено, що в поданні про призначення працівника на посаду зазначається, яким партійним органом та коли погоджено його призначення.

У кожному положенні про роботу з кадрами органів прокуратури зверталась увага на необхідність ідейно-політичної роботи з працівниками. У п. 6 Указу «Про затвердження положення про військові прокуратури» передбачено «необхідність щоденно займатися ідейно-політичним вихованням кадрів», а в Указі «Про створення резерву кадрів при висунення на посаду» передбачено, що прокурорам та слідчим, які зараховані до резерву, необхідно систематично підвищувати свій ідейно-теоретичний рівень та кваліфікацію, а в наказі «Про результати перевірки роботи прокуратури РСФСР про добір, розстановку та виховання кадрів прокурорів міст та районів» зазначалось, що при призначеннях прокурорів порушувались партійні принципи підбору та призначення кадрів.

Отже, слід зазначити, що діяльність прокуратури радянського періоду регламентувалася законодавством СРСР і на території України власної специфіки не мала. Із розвитком державності змінювалися місце й роль прокуратури, але вона завжди стояла на сторожі законності, правопорядку, забезпечення захисту прав громадян та інтересів держави [9; 10].

Основна особливість роботи з кадрами органів прокуратури радянського періоду полягала в тому, що саме на партійні органи покладалося завдання здійснення загально-го керівництва, контролю та координації всієї діяльності в цій сфері. Політизований характер кадрової політики на загальнодержавному рівні і, відповідно, в органах прокуратури, жорстка регламентація та контроль з боку центральних союзних установ за вирішенням всіх кардинальних кадрових питань зумовлювали труднощі з утриманням в органах

прокуратури кваліфікованих кадрів, збереження їх професійного ядра.

П'ятий етап становлення прокуратури України починається з 1991 р. В історії прокуратури України, як і всієї України, проходять істотні зміни. Так, 5 листопада 1991 року Верховна Рада України прийняла Закон «Про прокуратуру», яким покладено початок нового етапу розвитку та діяльності органів прокуратури України. Кадрові питання не залишилися поза увагою законодавця, і 6 листопада 1991 року постановами Верховної Ради України затверджено «Положення про класні чини працівників органів прокуратури України» і «Дисциплінарний статут прокуратури України». Слід визначити, що передбачений Конституцією України в редакції 1991 р. (ст. 122) порядок звільнення з посади Генерального прокурора України не сприяє поліпшенню діяльності всієї прокурорської системи. Генерального прокурора України може звільнити з посади Президент України, а Верховна Рада України – висловити йому недовіру, що має наслідком його відставку з посади. У Законі не передбачено механізму взаємних стримувань і противаг, і це приводить до того, що Генеральний прокурор, займаючи таку важливу і відповідальну державну посаду, не може впевнено виконувати свої службові обов'язки, організувати систему органів прокуратури й управляти нею з урахуванням перспектив її розвитку. Наслідком таких законодавчих упущень є часта зміна Генеральних прокурорів України. Зміна Генеральних прокурорів спричиняє зміну прокурорів областей, міст і районів, що негативно впливає на діяльність органів прокуратури України. Отже, можна зробити висновок, що призначення керівних кадрів прокуратури, як і в радянські часи, досить часто визначається політико-правовим курсом керівництва держави.

Після проголошення незалежності України відбулась розробка нової концепції діяльності прокуратури. Так, згідно із Законом України «Про прокуратуру» систему органів прокуратури складає Генеральна прокуратура, прокуратури областей, міські, районні міжрайонні та прирівняні до них. Важливим елементом є те, що обласні, міські, районні, міжрайонні прокурори призначаються та звільняються Генеральним прокурором України. Таким чином, зазначені прокуратури становлять триланкову систему органів, очолювану Генеральним прокурором України.

Що стосується роботи з кадрами, то, окрім Закону України «Про прокуратуру», один із розділів якого цілком присвячено кадрам, цей напрям діяльності органів прокуратури регламентований Законом України «Про державну службу», Наказом Генерального прокурора України «Про організацію роботи з кадрами в органах прокуратури України» та іншими відомчими нормативними актами, які регулюють цю роботу. Можна визначити такі основні напрями цієї діяльності: ведення обліку кадрів прокуратури; створення дієвого кадрового резерву; добір прокурорських слідчих кадрів; вивчення професійних, організаторських здібностей та моральних якостей

прокурорів і слідчих; розстановка та переміщення прокурорсько-слідчих кадрів; організація безперервного навчання; проведення атестацій прокурорів та слідчих; забезпечення присвоєння класних чинів працівникам; забезпечення ефективної підготовки та підвищення кваліфікації; підтримання постійних зв'язків з вищими навчальними закладами; притягнення до дисциплінарної відповідальності; використання системи заохочень; ведення військового обліку.

Окрім того, за часи незалежності робота з кадрами в органах прокуратури також характеризується необґрунтованим збільшенням чисельності працівників Генеральної прокуратури України, що призвело до утворення підрозділів, які фактично дублюють один одного, що, як наслідок, породжує бездіяльність і безвідповідальність окремих працівників. Причинами, які сприяли цьому, було те, що рішення про зміни в структурі, введення додаткових штатних посад приймалися без глибокого вивчення стану кадрового забезпечення на всіх ділянках прокурорського нагляду та слідства, без оцінки ефективності організації роботи в цілому. При цьому штатні розклади міськрайпрокуратур залишалися фактично без змін.

Тому одним із сучасних завдань, що стоїть перед органами прокуратури, є рівноцінний розподіл кадрів між Генеральною та підпорядкованими прокуратурами.

Суттєвою проблемою залишається велика плінність кадрів, що, як зазначалося вище, пов'язано з постійними змінами в керівництві Генеральної прокуратури, що у свою чергу веде до зміни підпорядкованих прокурорів. Вирішенню цього завдання може допомогти підвищення незалежності прокурора, гарантування на законодавчому рівні його повної захищеності від можливого впливу на його роботу сторонніх осіб та політичних сил.

Окрім того, при існуючій плінності кадрів досить важливо правильно визначитися з комплектуванням вакантних посад. На сьогодні є реальною можливість зробити це за рахунок випускників вищих навчальних юридичних закладів, з якими Генеральною прокуратурою України укладено договори про співробітництво в галузі підготовки фахівців.

Крім того, вважаємо, що пріоритетними напрямками роботи з кадрами органів прокуратури мають стати: посилення індивідуально-виховної роботи з прокурорсько-слідчими працівниками; широке використання наставництва в роботі з молодими працівниками прокуратури; підвищення загальної та професійної культури працівників прокуратури; патронажна діяльність із сім'ями працівників прокуратури, які загинули або тяжко постраждали під час виконання службових обов'язків; психологічне забезпечення службової діяльності працівників прокуратури; повсякденна допомога ветеранам органів прокуратури. Особлива увага зверталася на підвищення рівня виховної роботи з особовим складом, бо саме від неї значною мірою залежить дієздатність органів внутрішніх справ, доля і навіть життя працівників.

Підводячи підсумок, зазначимо, що на всіх історичних етапах діяльності органів прокура-

тури робота з кадрами була і залишається головним елементом забезпечення ефективного функціонування органів прокуратури, виконання ними свого призначення в суспільстві. Під час аналізу історичного досвіду роботи з кадрами в органах прокуратури вивчили реальний стан роботи з кадрами в органах прокуратури, з'ясували причини та умови недоліків у роботі, визначили заходи, спрямовані на підвищення ефективності прокурорсько-слідчої діяльності, укомплектування прокуратур усіх рівнів працівниками з належним рівнем фахової підготовки, необхідними діловими та моральними якостями. Зрозуміло, що кожен історичний етап мав свої складнощі. Це такі проблеми, як професійний відбір, комплектування кадрів, формування у прокурорсько-слідчих працівників необхідних професійних та моральних якостей, професійна освіта, перепідготовка і підвищення кваліфікації та багато інших. Разом із тим на сьогоднішній день є багато надбань, завдяки яким прокуратура є потужним державним органом. Звернення до досвіду минулого дає можливість виявити та усвідомити як особливі, так і загальні тенденції розвитку роботи з кадрами за певних історичних умов, ознайомитися з досягненнями та прогалинами в цій сфері, взяти (або врахувати) все те із цього досвіду, що є цінним і раціональним, для роботи з кадрами органів прокуратури.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Басков В. И. Курс прокурорского надзора / В. И. Басков. – М. : Изд-во «Зеркало», 1998. – 480 с.
2. Известия ЦК РКП(б). – 1922. – № 9. – С. 4.
3. Історія держави і права України. Ч. 2. – К. : Ін Юре. 1996. – 443 с.
4. Князев В. М. Соціальна технологія та управління політичними процесами в Україні / Князев В. М. // Нац. ін-т стратегічних досліджень. – К. : Вид. Дім «К-М. Академія», 1995. – Вип. 38. – 35 с.
5. Лакизюк В. Прокуратура України: витоки, розвиток, персоналії та правове регулювання / В. Лакизюк, О. Михайленко // Історія прокуратури. № 2. – 2000. – С. 37–43.
6. Матюхіна Н. П. Управління персоналом органів внутрішніх справ України: організаційно-правові засади: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.07. / Н. П. Матюхіна. – Х., 2002. – 446 с.
7. Мурашин Г. А. Органи прокуратури в механізмі советского государства / Г. А. Мурашин. – К. : «Наукова думка», 1972. – 178 с.
8. Нижник Н. Р. Государственно-управленческие отношения в демократическом обществе / Н. Р. Нижник. – К. : НАН Украины, Ин-т гос-ва и права, 1995. – 207 с.
9. О структуре прокуратуры Союза ССР : Указ Президиума Верховного Совета СССР от 06.02.1989 // Ведом. Верхов. Совета СССР. – 1989. – № 6. – Ст. 42.
10. Об утверждении Положения о прокурорском надзоре в СССР : Указ Президиума Верховного Совета СССР от 25.05.1955 г. // Ведом. Верхов. Совета СССР. – 1955. – № 9. – Ст. 222.
11. Оболенський О. Теорія системного підходу в державному управлінні / О. Оболенський // Вісник УАДУ при Президенті України. – 1996. – № 3. – С. 151–158.
12. Руднев В. Генеральний прокурор против суда присяжных / В. Руднев // Известия. – 1993. – 10 марта.
13. Скрышник Н. А. Два года деятельности прокуратуры УССР : Отчетный доклад деятельности УССР / Н. А. Скрышник // Отчетный доклад прокурора республики на 4-й сессии ВУЦИК'а VIII созыва. – Х.: Б.и., 1925. – 28 с.
14. Схема атестації відповідальних працівників юстиції // Бюлетень Народного комісаріату юстиції УСРР. – 1923. – № 36. – С. 328–329.